

TERVITUS NAISTEPÄEVAIKS!

Kõigi maade proletarilased, ühinege!

Tallinna Polütehnilise Instituudi parteikomitee, rektoraadi,
ELKNU komitee ja ametiühingukomitee häälekandja

Nr. 5

Laupäeval, 7. märtsil 1964

XVI aastakäik

Tallinna Polütehnilise Instituudi rektori KÄSKKIRI Nr. 130-k

6. märtsil 1964. a.

§ 1.

8. märtsil tähistab nõukogude rahvas kogu maailma rahvastega rahvusvahelist naistepäeva. Nõukogude naised võitlevad koos kõigi maailma naistega rahu, demokraatia ja sotsialismi eest, vabaduse ja võrdsuse eest kõikidele rahvastele ning sõpruse ja koostöö eest kogu maailma rahvaste vahel.

Nõukogude naised annavad kogu oma jõu meie rahvamajanduse igas töölõigis, võideldes kommunistliku ühiskonna ülesehitamise eest meie maal.

Suur on nõukogude naise osa meie noorsoo, uue ühiskonna inimese kasvatamisel.

Koos kõigi nõukogude naistega võtavad kommunismi ülesehitamisest osa ka Tallinna Polütehnilise Instituudi naispere, täites kohusetruult ja hästi oma ülesanded nii õppe- kui ka teaduslikus töös.

Tervitan Tallinna Polütehnilise Instituudi naisõppejõude, üliõpilasi ja teenistujaid rahvusvahelise naistepäeva puhul ja soovin edu edaspidises töös.

§ 2.

Rahvusvahelise naistepäeva puhul avaldan eeskujuliku ametialase, õppe- ja ühiskondliku töö eest kiitust alljärgnevatele töötajatele ja üliõpilastele:

1. Piksarv, Aina — anorgaanilise keemia kateedri van. õpetaja
2. Roos, Hilda — matemaatika kateedri van. õpetaja
3. Kõstner, Selma — kehalise kasvatus ja spordi kateedri van. õpetaja
4. Karusoo, Aino — vene ja võõrkeelte kateedri assistent
5. Berner, Hinda — vene ja võõrkeelte kateedri assistent
6. Rütelmaa, Mari — Statistika ja raamatupidamise kateedri aspirant
7. Mištšenko, Veera — Kaugõppeteaduskonna osakonna juhataja
8. Iruda, Aimi — Polümeeride sünteesi laboratooriumi van. insener
9. Kurm, Viive — Ehitusmaterjalide laboratooriumi van. teaduslik töötaja
10. Vallikivi, Velda — tööstusliku soojusenergeetika tead. uurimislab. insener
11. Veidenbaum, Florida — Vene keele ja võõrkeelte kateedri vanemlaborant
12. Palis, Lya — Poliitilise ökonomia kateedri vanemlaborant
13. Kasperson, Marianne — anorgaanilise ainete tehnoloogia kateedri vanemlaborant
14. Toomiste, Ludmilla — ehitusmehaanika kateedri vanemlaborant
15. Tutt, Mare — sanitaartehnika ja hüdraulika kateedri vanemlaborant
16. Koemets, Ene — Matemaatika kateedri vanemlaborant
17. Soodla, Mare — Joonestamise ja kujutava geometria kateedri laborant
18. Kala, Ilmi — Automaatika ja telemehaanika kateedri laborant
19. Hermet, Malle — rektori sekretär
20. Priiman, Reet — kino-fotokabineti ins. keemik
21. Põldma, Ellen — A/Ü komitee raamatupidaja
22. Vail, Elvi — raamatukoguhoidja
23. Ideon, Mari — raamatukoguhoidja
24. Ello, Marta — vanemraamatupidaja
25. Kõbarsepp, Elga — komandant
26. Šurtškova, Galina — kaadriosakonna inspektor
27. Reiman, Malle — koristaja
28. Parik, Rosalie — valvur
29. Leesme, Marie — koristaja
30. Reponen, Ljubov — õpperühma MM-88 üliõpilane
31. Kuimet, Hilda — õpperühma MP-41 üliõpilane
32. Paramonova, Nina — õpperühma AL-117 üliõpilane
33. Madis, Krista — õpperühma TR-61 üliõpilane
34. Fuhm, Pille — õpperühma TR-61 üliõpilane
35. Nepotšetõh, Nina — õpperühma TM-67 üliõpilane
36. Lambakahar, Tiit — õpperühma KK-81 üliõpilane
37. Raja, Kristi — õpperühma KT-81 üliõpilane
38. Paikre, Mall — õpperühma KK-102 üliõpilane
39. Põlsepp, Helgi — õpperühma EE-91 üliõpilane
40. Kleesment, Malle — õpperühma ES-71 üliõpilane.

A. AARNA
TPI rektor

ELU NIMEL

Hiljama varem
lõimatasid tuhad
elu kauaks.
Varitses surm ka meil,
armsal sünnimaal.
Narva lähistel luhad
olid mürskude künnimaaks.
Hauad. Hauad. Hauad.

Halb ununeb pea,
see on hea.
Kuid siiski:

kelle teeneks,
et meelest
päävad viisid
pisarate ja vere
sünge mere?

Jälle elu
äratasid — emad.
Laste naer ja
kõrised lülud
väikestes pihkudes!
Nemad, nemad

nii rõõmukihus
kui ka tihkudes
annavad
maailmale teise päikese,
kannavad
karmused kaugele.

Täna, vara,
öö raugedes,
kui koit taeval
alles vaevu, vaevu
süütab tuled, —
ema juurde
tänuaga tule!

O. ROOTS

Komsomol arutas

TPI komsomolkomitee V pleenumi tulipunktis oli küsimus: kuidas instituudi komsomolorganisatsioon saab kaasa lüüa NLKP Keskkomitee detsembripleenumi otsuste täitmisele. Konkreetseid näiteid selle kohta, mida annab keemiatööstus igatüüpi meist, esitas komsomolkomitee sekretär Önn. Sünteesilisest ainetest laiatarbekaubad on võitnud rahva hulgas suure populaarsuse.

Praegused ulatuslikud assingneeringud lubavad, et juba varsti suudetakse nende osas täielikult rahuldada elanikkonna vajadused. Ühtlasi võimaldavad need assingneeringud suurendada väetiste tootmist. Rohkem väetist aga tähendab — rohkem odavamaid põllumajandussaadusi.

Meie instituudi pe-e on seotud keemiaga nii otseselt kui kaudsest.

Kõigepealt nõuab Kohla-Jär-

ve — vabariigi põlevkivikeemia-tööstuse keskus järjest rohkem suure teadmistepagasiga keemia-insenere, üleliiduline komsomolilõõkehitus — Maardu Keemia-kombinaat siinsamas käe-jala ulatuses esitab samasuguseid nõudmisi. See kohustab meid tõsisemalt suhtuma õppetöösse. On vale arvata, et kvalifitseeritud keemiainseneride ettevalmistamise probleemi puudutavad ainult keemia-mäeteaduskonda. Kaasaegsed tööstusharud on omavahel tihedalt seotud, pole sugugi ime, kui meie instituudi lõpetanud automaatika, elektrotehnika või mehaanika eriala insener satub tööle just keemiaettevõttesse kas Kohla-Järvele, Maardusse või mujale, seepärast tuleb kõigil olla kursis keemia-tööstuse põhiprobleemidega. Teiseks meie üliõpilaste moraalseks kohuseks on teaduse ja tehnika uusimate saavutuste propageeri-

mine. Aspirandid P. Christjanson, H. Uibopuu, K. Urov, T. Kaps jt. on pidanud loenguid paljudel keemiat käsitleval teemadel, üliõpilased aga on olnud tagasihoidlikumad.

Keemia-mäeteaduskonna dekaani dots. E. Unsi sõnavõtt selgus, et läinud viie aasta vältel keemiatööstus ca 5000 spetsialisti, kelle hulgas 10% peaks omama inseneri diplomi ja töökogemused. Seega meie instituut peab valmistama 500–600 keemiainseneri.

1963. aasta oli TPI üliõpilastele töörohkete aastaks: 1013 üliõpilast töötas suvel ühiskondlike tööde objektidel 1700 naistepäeva — teatas ühiskondlike tööde staabi ülem R. Küber. Täna-va puutuvad meil need töötoimetused. Kõigepealt Maardu Keemia-kombinaat ootab tagasi kõiki neid, kes seal varem on töötanud — tööriided jätkub 10 üliõpilasele. Uudimaa ehitustander valab 40 inimest augustiks-septembriks ning meie vabariigi ehitused 50 inimest. Muidugi jätkub

töö Mustamäe õppekorustuse väljehitamise ja staani rajamisega, kus ligikaudsete arvestuste kohaselt jätkub tööd enam kui 900 üliõpilasele. Seega tööpõld on lai.

Üliõpilased — kommunistlikud noored kohustusi igaks töötama 82 tundi ühiskondlikus korras — tasuta.

Pleenumi tööst võttis osa

ELKNU Tallinna Linnakomitee sekretär sm. K. Reinsoo, kes avaldas veendumust, et üliõpilased kohaselt jätkub tööd enam kui 900 üliõpilasele. Seega tööpõld on lai.

Pleenum kinnitas TPI komsomoli XII aruande-valimiskorrale läbiviimise ajaks 27. märtsil 1964. a.

Ü. SINISALU

Lõike TPI naiskoori päevikust

«Polütehniku» toimetuse palus TPI naiskoori avaldada naistepäeva puhul mõned leheküljed oma kroonikaraamatust. Avameelselt öeldes — kindlasti oleks olnud huvitavam lugeda mõne väljaspool koori seisva inimese sõnavõttu, seda nii teistele kui ka kooril endal.

Mis aga puutub naiskoori kroonikaraamatuse, siis enamik sissekan-deld on taolised:

«10. veebr. 1964. — Aidid harjutasid Lenini pst. muusikatoas (40 inimest ja 10 m²), sest saalis olid ikka veel kaugõppijad.»

«11. veebr. 1964 — Terve koor harjutas Kunstinstituudi saalis.»

«13. veebr. 1964 — Sopranid harjutasid Kaubandustehnikumi lauluklas-sis.»

«18. veebr. 1964 — Terve koor harjutas Ehitustehnikumi saalis.»

«20. veebr. 1964 — Terve koor harjutas Kunstinstituudi saalis.»

«23. veebr. 1964 — Terve koor harjutas VIII keskkooli võimlas.»

Kõrvalseisjale ei ütle see lühike märkus midagi. Naiskoori lauljale tähendab iga selline rida kaht tundi tihedat tööd (ja tiheti ka üllatusi — lõpuks on ju naiskooril selle õppe-aasta jooksul olnud võimalus tui-vuda juba seitsme harjutusrumi akustikaga ja ei või ilal teada, kuna tuleb minna kaheksandasse). Alles järjekindel töö lubab teha selliseid sissekan-deld nagu:

«27. okt. 1963 — Kontsert Pärnu I keskkooli saalis. Esitasime 17 lau-u. Publikut oli rohkesti. Pärnu heli-loomaja Meri ütles peale kontserti, et Muradelli «Buchenwaldi häirekella» esitades andsime sellele laulele hoo-pla uue kvaliteedi.»

«30. nov. 1963 — Kontsert Võru keskkoolis. Esitasime 20 laulu. Võru-kesed kirjutasid meie küllalraama-tusse: «Tulge sagedamini külla, et me ei unustaks, kuidas te laulate.» Kontserdile järgnes südamelik kohtu-mine naiskooriga «Kannel.»

TPI naiskooril on olnud sellel õp-peaastal 6 avalikku esinemist, nelst kolm väljaspool Tallinna. Koor on püüdnud otsida siset eeskätt koo-li-noortega, et peale koorikultuuri levit-tamise kui sellise, tutvustada vaba-riigi suurimas kõrgemas õppeasutu-ses tehtavat tööd nii õpingute kui ka kunstilise isetegevuse osas. Koori väljasõiduesinemised toimusid koha-like keskkoolide saalides: kusjuures kõikjal oli ette nähtud üliõpilaste kohtumine kohalike abiturientidega.

Lilvia Härsing võtab vastu «Tallinna Polütehniku» auhinna TPI populaarsemale sportlasele.

TPI naiskoori Tori põrgu suudmes.

Meie tublimaid naisi

Juttu TPI populaarsema sportlasega

Eha Kõivumägi

Tunnen Ehat juba ammu — veel Tartu-aegseilt koolipäevilt. Sinna saab vist oma kaheksa aastat tagasi, kui kamp kuuenta klassi tüdrukuid kogunes oma elu esimesele võrkpallitreeningule. Keegi meist ei teadnud õigesti, kuidas see mäng väljaga näeb. Kiitsalt kutsuti midagi uut kaasa tegema — ja kõlk.

Kuid ma pidin ju rääkima TPI ehitusteaduskonna üliõpilasest Eha Kõivumäest, nüüd aga jutustan mingist koollaste naiskonnast.

Nagu me teame, välisid «Tallinna Polütehniku» lugejad TPI 1963. a. populaarsemaks sportlaseks meie vabariigi rekordiomaniku ja ühe staažikama sprinteri Lilvia Härsingu.

Viibides toimetuse koosolekul, kus talle anti üle populaarsemale sportlasele väljapandud auhind, pajatas Lilvia Härsing: «1963. a. sportlike saavutustega ei saa just eriti rahule jääda. Kalevi tennisihalli kõva põrand oli talvisel sisetreeningul jalgadele nii palju kurja teinud, et suvel treenimises peaaegu midagi võlja ei tulnud. Sellest ka tagajärgele lan-gus hooaja lõpu.»

Edasi jutustas Liiv-Härsing: «Esimesi edukaid

jooksukatseid tegin ema viitsa eest. Esimestest võistlustest võtsin osa 14-ne aastaselt. Pääsesin Tallinna koolinoorte spartakiaadile ja sealt edasi NVS Liidu koolinoorte spartakiaadile. Minu treeneriks on olnud Harry Aumere, kelle soov, et suudaksin pääseda NSV Liidu koondisse, täitis 1960. aastal. Oma suuremaks võiduks loen 1961. a. a/jü üleliidulist meistritiitlit 100 meetris.»

Küsimustele sportlase treeningust ja talendis vastas meie populaarsem sporlane: «Kõige tähtsam on pidev ja süsteemaatiline treening, sest talenti omavad vähesed. Praegu treenin 5-6 korda nädalas, kuna järg-misel hooajal kavat-

sen veel kindlasti vormis olla, on ju see viimane aasta võistelda instituudi nime!»

Meie instituudi kergejõustiklastest rääkides ütles Lilvia, et noori tippkergejõustiklasi meie instituudist loota praegu ei ole. See on muidugi murettekitav olukord.

Veel pajatas ta meile, et sport võtab tema vabast ajast lõviosa, mistõttu muudeks harrastusteks aega õige napilt jääb. Suurt rõõmu tunneb ta oma pisitütrest.

Soovime Liiviale õnne isiklikus elus, edu õppetöös ja visadust treeninguteks ning loodame temast järgmisel hooajal veel palju kuulda.

Minu mälu on aga Eha ja see kunagine Tartu tüdrukute võrkpall-naiskond väga tihedalt seotud. Esimestest võistlustest kuni keskkooli lõpetamiseni oli Eha meie kapten ja kedagi meist ei oskaks ma tema asemel kujutleda. Silis me ei mõelnudki selle peale, aga nüüd tagant järele näib, et just selle tüdruku tah-tejoud ja suur visadus eesmärgi saavutamisel olid meie usalduse põh-juseks.

Seesama visadus on Ehaile silamaani külge jäänud — ja küllap aasta-tega kasvunud.

1960. a. lõpetasime keskkooli. Meie naiskond püüdis lalali: kes Tartus ülikooli kes Tallinna edasi õppi-ma. Ainult Eha ei viinud kühugi oma küpsustunnistust. Läks hoopis Tartu Autoremondi Tehasesse töö-le. Meie, vastsed tudengid (peaaegu et valmis arstid ja insenerid) noomisime teda, et niikuinii h'jem edasi õppida enam ei viitsi. Eha ei teinud suuri sõnu. Ütles, et õpib kindlasti edasi, esialgu ainult kogub rahaast pisut.

Ja tõesti — 1962. a. sai Ehas TPI üliõpilane.

Hakkasime jälle ühes naiskonnas palli mängima. Eha on ikka endine — väga kohusetruu ja kolmekordselt visa. Kõlk, mis ta on saavutanud, on tööga saadud.

Ainut ärge arvake, et ta muud ei tee, kui õpib hästi ja käib trennis. Kes mäletab Kunststrin-gi näitust VII auditooriumis, see pani tähele ka Eha nime. Ja kuidas ma igatsen endale Eha tehtud savipärleid. Ühesõnaga — kunst on tema kolmas suurvahjal.

Võib-olla te loete seda lugu ja küsitate ikkagi: «Aga miks just temast kirjutatakse?»

Pidage siis kõik tudengid meesid, et Eha käest võite õppida seda töö-tahet ja visadust, millest meil nii sageli puudu tuleb.

REET PALM

Mari Riiitelmaa

Ta on meil, statistika ja raamatupidamise kateedris, tubli. Te küsite: «Miks te talle sellise hinnangu annate? Milles see tublidus siis konkreetselt väljendub?»

Nelle küsimustele ei saa paari sõnaga vastata. Pole ta ju ei olümpia-võitja ega teaduste doktor, trikkib alles kandidaadi kraadi taotlemiseks materjali leht lehe peale, arvu arvu kõrvale. Kuid siiski ei hinnata teda teisiti kui ikka tubliks ja toredaks naiseks.

Ega ole seegi teab mis suursaavutuseks, kui juba enne aspirantuuri astumist on kandidaadi eksamid tehtud, kuid tuleb tunnustada, et ega neid palju ka pole. Üks vähestest on Mari Riiitelmaa.

Teame, et varsti pole mistahes ma-janduslik arvustus mõeldav ilma ma-jandusliku arvustusabi. Arvustus meha-niseerimine ei ole raske, märksa raskem on aga selle organiseerimine ja veelgi tömahukam selle organi-seerimise õpetamine. Kui kerkis üles küsimus — kes peab saama plo-neeriks selles vastutusrikkas, ja au-toritsete eeskujuteta töös, siis langes valik just temale kui töö-kale ja kohusetundlikule seltsimehe-le ning kommunismile.

Aspirantuur on alles pooleli, dis-sertatsioonid resuataatidest on veel vara rääkida (et need tublidses ku-junevad pole kahtlust), kuid kõige selle kõrval jätkub Mari Riiitelmaal aega lugeda üliõpilastele küllaltki pikka kursust, lüüa kaasa partei ja riigikontrolli vastutusrikkas töös, täi-ta insener-majandusteaduskonna par-tübüroo liikmena talie määratud ülesandeid, juhendada TPI esimest kommunistliku töö nimetuse võitnud õpperühma TR-61.

Ja kuidas sellist naist silis teisiti hinnata saaks kui ikka tubli. Vist jääb seda koguni väheseks?

Mare Soodla

Üle kolme aasta on see töökas tütarlaps kuulunud meie instituudi perre. Töökaaslasel hindavad tema kohusetundlikkust ja täpsust Alati sõbralik ning rahulik, alati abivalmis — sellisena tunneme teda tehnilise joonestamise ja kujutava geomeetria kateedri laborandina. Ent kas kõik teavad, et Marest saab õige peatselt tööstus- ja tsiviiltehniseeriala insener. Pole kahtlust, et viimased etapid TPI õhtuses üld-tehnilises teaduskonnas läbib ta sama edukalt ja sihikindlalt kui eelmised.

Selleks on vaja palju visadust, ent Mare seda jätkub.

Jõudu ja edu õpinguis ja töös!

ARHIIVIMATERJALID VAATAS LÄBI TPINK KROONIKASTA PLAKS

(Järg)

Süüakse kolm korda päevas, kusjuures kõige tähtsam toidukord on kella kuue paiku õhtul. Toit tundub üldiselt liiga magusana. Kuu aja möödumisel oleksid Tallinna kilud olnud teretulnud. Asi seisneb selles, et osa sealseist salatist meenutavad magustoit — želeed. Kastegi liha juures võib olla magus, heeringas veinis samuti. Hea oli, et leidus marineeritud kurki. Meie toorsalateid tomatist, sibulast või värskest kurgist hapukoorega ülikooli sööklas ei serveeritud. Tavalises sööklas tulevat see liiga kallid. Puuduvad supp ja leib. Looma-liha hind võrreldes kanalihaga on kõrge. Viimast ei olnud ülikooli Campusel aga igal ajal saada. Head vorsti ei õnnestunud leida. Populaarne on mais. Seda keedetakse vees ja süüakse soola ning võiga, tõlvikut käes hoides. Maisi serveeritakse alapidudelgi. Maisustud maisist (pop. corn) pole halvad.

Välispiitidel valmistatakse teit nagu hot dogs (viiner kahe saiaviilu vahel) või hamburgers (kotlet kahe saiaviilu vahel). Palju kasutatakse konserve. Ameerika perenaise uhkuseks on aga pie (kihiline kook kreemi, õunte või marjadega), eriti külmutatult. Vitamiini joogid jääga (läbi kõrre polegi nii külmad) ei ole samuti paha, coke kuumaga karastav. Omapärase limonaadi sarnane jook on seven-up. Mees-soo esindajad eelistavad sellele martinit. Ameeriklased omakorda pidasid lugu nõukogude stolišnajat ja kaaviarist. Osa neist maitseid viimast esmakordselt.

Sööklates kehtib iseteenenda-mine, restoranides võib menüü puududa. Kelner vürstab ühe hingetõmbega kogu menüü ette.

KEELEPRAKTIKAL AMEERIKA ÜHENDRIIKIDES

K. LOO

Peab olema kõrme valiku tege-misega.

Oppehoonetes, ühiselamuis jm. on üles seadud automaate, kust saab jäätist, maiustusi, suitsu, tikke, võileibu, karastusjooke ja muidugi igat sorti närimiskum-mit. Kõige väiksem münt, mida need masinad neelavad, on nikkel (viiesendiline). Juhtus sedagi, et metallist müüja unustas raha ta-gasi anda. Kiita tuleb eeskujulikke pakendeid. Pakitult andis automaat hapukslainud šokolaadi-piima, mida ei saanud kasutada. Onneks ei juhtunud seda iga päev.

Huvitavad on ameerika aptee-gid (Drug stores), kus kõrvuti arstimate ja kosmeetikaga müüak-se maiustusi, jäätist, raamatuid, mänguasju ja isegi majapidamis-tarbeid. Suurtres toidukauplustes, turgudel (supermarkets) leidub toor- ja valmistoit, ja poolfabri-kaate. Kord satme sealt osta man-gotki.

Järgnevalt pisut sealsest moe-joonest. Meeste soengute osas domineerivad põetud juuksed. Suvel eelistavad nii mees- kui naisüliõpilased lühikesi pikse (shorts), mida lõngustel ehivad erineva pikkusega narmad. Moed töötatakse välja ka koertele, et need harmoneeriks perenaiste-ga. Tantsudest on moes mashed potatoes (kartulipüree), twisti variatsioon. Ülikooli Campusel õpetatakse ka rahvatantse.

Ameerika kodudes on mööbel tume, armastatakse vanu restaureeritud mööbliesemeid. Kummud on au sees. Raamatuid leidub eesti koduga võrreldes vähe ja nende hind on kaupluses kõrge. Odavad pole ka heliplaadid. Ameerika kodus hinnatakse kunstlilli.

Kuna teatri- ja kinopiletid on kallid, omab tähtsat kohta televiisor. Televisioonisaadetes näidatakse filme reklaamiga poo-

leks. Umbes iga viie minuti jär-rele katkeb film, et vaatajalle õpetada, millega habet ajada, ripsmeid värvida jne. Ameerika üliõpilased heidavad selle kulul palju nalja.

Kunstiteoseid nägime mitme-suguseid. Ülikooli muuseumis kõrvuti klassikaga rippus näitleks «kunstitöö», mis kujutas presen-ditükkidest kleebitud meeste särki (!). Tõeliseks elamuseks oli aga Washingtonis Rahvusliku Kunstigalerii külastamine.

Nüüd aga peamest — keelte õpetamisest Cornelli Ülikoolis. Käesoleval ajal õpetatakse seal 21 võõrkeelt. Võõrluseks õp-pitavad võõrkeelte arv oli kõigest 6 (prantsuse, hispaania, vene, saksa, itaalia, hiina).

(järgneb)

4

TRÜKIKUNSTI ÕPPIMAS

(SELETUSKIRI PILTIDEGA)

Pika jala Toompeapoolisel küljel on ainult kolm ust. Üks neist peab õige olema! Esimene on küll vähe usaldustäratav, loigeb kahtlaselt ja on pealegi lukus. Teisel on silt: «Sissepääs kõrvaluksest» — niisil viimastest sellel tänavapoolel.

Kirjeldatud uurimisretkel viibisid õhe, säravküllimal ja lumiivalgel hommikul kaks tütarlast. Araseletatud kombel jõudsid nad vajaliku ukse-

ni, avasid selle... ja läksid teisele korrusele. Koputasid veel ühe ukse taga, millel oli silt «TPI rotaprint». Kuna oli arvata, et sees koputust tõotavate masinate tõttu ei kuulud, siis läksid need kaks neit vapraid ka sellest uksest sisse.

Meid võitis vastu kavalanõoline mees ja terav hääle ning paberlõhn. Oli päris kõhe!

«Tere hommikust! Oleme «Polütehnikumist» ja tahaksime näha, mis te siin teete.»

Kavala näoga mees naeratas. Silmapilk muutusime õige julgeiks ja uudishimulikeks.

Armas kaastudeng! Kindlasti on sul olnud kokkupuutumist nende väikeste brošüüridega, mida 1960. aastast alates trükitavad kaheksa inimest neljas väikesevõitu ruumis Illeval Toompeal. Siin ei ole küll päris trükikoda, kuid Ivan Fjodorov poleks silski imestusest sõnagi suust saanud. Ametlikult on rotaprint TPI hoolde all, kuid täidab palju teilmusi nii «Pedale» kui mitmete tehnikumidele.

Kuidas siis raamatuid tehakse? Kavala näoga mees, kes osutus trükikoja juhatajaks polügraafiamester Endel Rummiks viis meid suurde hämarasse ruumi. Keset tuba seisis masin, mis lähemal vaatlemisel üsna tuttavana tundus. Nii ta oligi. Siin saadakse trükivast käsikirjast (tegelikult küll kirjutusmasinakirjast) filminegatiivid. Kõrval pimikus filmid ilmutatakse ja lõigatakse parajasti nii tükkideks, et igale lehele jääks täpselt üks lehekülg tulevase rotaprinti brošüürist. Kõik on siin sarnane tavalsele fotolaboratooriumile, ainult palju suuremas mõõdus. Isegi filmimisaparatiid must lõõts on umbes paraja kohvri suurune.

Edasi viiakse negatiivid alumisele korrusele. «Pegasuse» ehitajad oleksid küll siia pidanud keerdrepi tegemist õppima tulema. Meil võttis pea ringi käima, enne kui alla saime. Vähemalt kaks täistiru on trepi paari-kolme meetri ulatuses peal. Negatiivid antakse Valke Ennu hoolde alla. Iga kriimustuse ja mittevajaliku täpikese retušeerib ta suurima hooldega (vasakpoolsel fotol). Siis teevad filmimehed läbi mitmeid protseduure ja lõpuks saadakse trükivast kiri imeõhukeste aluminiiumlehtedele. Tööpäeva jooksul jõuab Valke Enn teha umbes 14-15 sellist postitiivi: igalhel neli lehekülge kirja.

Kui need lehed neljaks murda ja kokku kõita, saaksime aluminiiumist raamatu — ja kuigi igavese, oleks lihtsurelikele tudengitele ühest vähe. Sellepärast viiakse postitiivid keerdrepi mööda jälle üles trükimisruumi, kus kaht toredat Tšehhoslovakkia rotaprinti kasutavad trükikjäd Viivi Puusep ja Ülo Veiksaar.

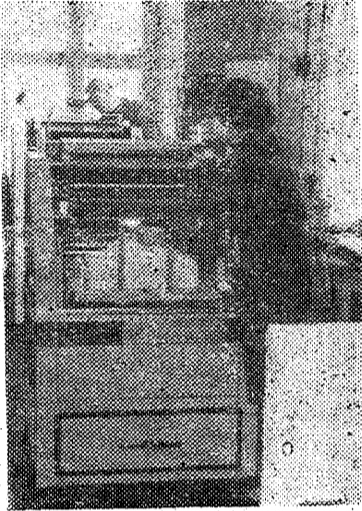
Aluminiiumist lehed pannakse rotaprinti rulli ümber, vaetakse trükivärv masinasse — ja võib alata! Osavalt tömbavad vaakuumõrmed paberipöõgnaid üksteise järel rulli alla (parempoolsel fotol). Teisel pool masinat aga kasvab kiiresti uue bro-

šüüri veergude kuhi. Samad poognad lastakse veelkord masinast läbi, sest ega raamatul või kirj-ainult ühel lehepool ei olla.

Trükimise pooldest on nüüd kõik valmis. Neli töökat naist hoolitsevad selle eest, et lehtedest ka raamatu valmis saaks. Veerud murtakse neljaks kokku, lehed koidetakse järjekorras ja lõigatakse lahti. See on täpne töö. Tarvitseb vaid kaks lehte segamini ajada — ja üks raamat ongi valmis.

Lõikaja käe alt läbi käinud brošüürid on valmis.

Nüüd ei teata trükikojas enam ühtegi, mis raamatutest saab. Kas saavad nad teadmishimulise tudengi kätte ja loetakse mitu-mitu korda läbi? Või ehk lehitseb «õpliku keskkooli matemaatikakursuse kordamiseks» kare töömehekäsi. Kuid kaasajal ei ole sentimentaalsus moes. Võib-olla kisub õnnetu tudeng raamatu hoopsi lõhki, kui ta midagi aru ei saa keerulistest teadusemärki-

dest. Ei tea! Ka rotaprint ei tea, kuigi ta on väga tark. Ega ta pole mõni tavane trükimismasin, mis ainult ühes tähestikus kirjutada oskab ja silski read kergesti segamini ajab. Rotaprint on tark, temal on ükskõik, trükkib ta hääle keelt või tuumafüüsika loengute konsepte.

Ole Siin ainult mees ja õpilane!
BEET PALM

Ehitajate kunstilise isetegevuse ülevaatus

Veebruarikuu viimasel pühapäeval toimus ehitusteaduskonna 1963/64 õ. a. kunstilise isetegevuse ülevaatus. 14-ne esineja poolt kanti ette 9 numbrit.

Selline väike osavõtjate arv oli tingitud eelkõige sellest, et ülevaatus läbiviimine langes ajale, kus osal üliõpilastel eksamissessioon algab ja teistel lõpeb. Lahti tuleb saada passiivsusest. Näiteks esialgsele ringkirjale, milles paluti registreerida isetegevuse ülevaatusel osavõtjaid, vastas 26-st õpperühmast kolm ja nendest üks (EE-32p) positiivselt. Aga teised??!

Seekord esinesid trompetipaladega Vello Mespak ja Lõhmus, sõnaliste numbritega G. Vihman ja V. Timus. Estraadiorkestri poolt kanti ette 2 pala. Rahvatantsijad esitasid aga ainult ühe rahvatantsu!

Praegu, kus on käimas ettevalmistus kuu lõpul toimuvaks

Trompetil esines Jaan Lõhmus.

lõppvooruks, pole veel hilja ehitajatel oma aktiivsust üles näidata.

U. MÄND

Teenitud puhkusele

5. märtsil sai 55 aastaseks meie instituudi kauaaegne töötaja sm. Leida TOOMINGAS. Sm. L. Toomingas on töötanud Tallinna Polütehnilises Instituudis alates 1940. a. mitmetel ametikohtadel, olles pikemat aega komandandiks ja viimasel aastatel keemialao töötajaks. Oma kohusetundlikkuse ja vastutulelikkusega on

sm. Toomingas võitnud meie kõikide lugupidamist.

Tallinna Polütehnilise Instituudi kollektiivi nimel õnnitleme sm. Leida Toomingas't sünnipäeva puhul ja soomes siirdumisega teenitud puhkusele pensionärina palju heilgeid päevi.

MEIE TUBLIMAIID

Laine Promisen

Selle tööka naise sõrmede all on TPI sekretariaadi kirjutusmasin klõbisenud 1948. a. alates. Aeg on toonud kogemusi ja vilumust: trükitud lehtedel on raske leida vigu ja tehtud töö hulka on peaaegu võimatu kokku lugeda. Tagasihoidliku arvestuse tulemusena saime 16 aasta tööaevaks 150 000 poognat käsikirju, kirjavahetust, stipendiumi väljamaksulehti ja palju muid pabereid, mis on nüüd vajalikud instituudi igapäevases tööritmis.

Kas sa meie Kristat tead?

Vaadake seda pilti. Te näete lihtsat, armast tüdrukut, kelle silmis on vaevumärgatav naeratus. Aga elus — siis kütkestab tütarlapse helisev naer igati, kellel temaga kokkupuutumist on.

See on «meie Kristi» — õpperühma KT-81 üks toredamaid tüdrukuid. Temast head rääkida oleks nii palju, et kuluks palju paberit, aega ja epiteete. Katsun nappide sõnadega öelda, mis südames pakitseb.

Kristi Raja on rühma noorim Kolm viimast aastat keskkoolis teenis ta endale truuult tööstaaži. Möödunud sessioonil (nagu alati) andis Kristi eksamid ainult «viitele». Me kõik teame, et see on saavutatud tubli ja kohusetruu tööga. Talle ei meeldi midagi poolikult teada või teha. Küllap Kristil on aeg õigesti jaotatud, sest kuidas muidu jõuaks ta peale õppimise ja koduste toimetuste olla tubli sportlik võimleja, kellel I järk käes ja meistrijärgu saavutamise ukse ees. Kuidas jätkuks tal energiat meie rühma tuuma ja mugavat rahvast suusatamiskale meelitada? Suvel oli ta üheks innukamaks «autostopimeheks», reisides Lätisse ja Leetugi. Matkakaaslased räägivad, et paremat seltsimeest oleks raske leida...

Usun, et need, kes Kristat tunnevad, on minuga nõus, kui ütlen: «Küll on vahva, et meil on rühmas selline tüdruk! Ausõnal!»

S. KAASIK

VOISTLUSTÖÖ

Eksamil

Üks eesel sellest rõõmu tundis, et lõvi petta sai. Ta uhkel sammul ringi kõndis kuid siiski... eesliks jäi.

* * *

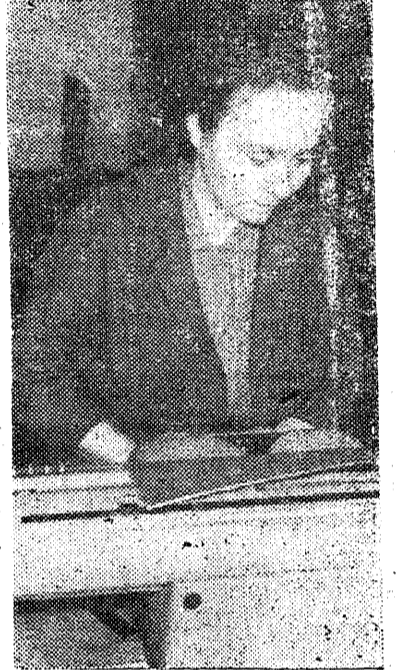
Kui oli sõda, sa metsas peitsid end ja oma varandust. Su sõber kaitses isamaad — ta langes.

Nüüd elad vaiksest vanaduses ning sul on oma varandus. Sa sõbra unustanud ammu.

* * *

Sul on noored tugevad käed ja lai rind. Sinus on jõudu ja energiat tarkust ja fantaasiat ja isegi veidike rangust. Sul on kõik, et sinus ideaali võiks leida. Aga sul pole vaid südametunnistust.

Märgusõna «MUHE»

Sekretariaadis on tegemist palju, ent energiat ja head tahtet jätkub tal muukski. TPI ametiühingukomitee tööle on ta käed külge pannud puhkekodude ja sanatooriumituisikute jaotamise komisjonis.

Õppejõudude, teenistujate ja üliõpilaspere nimel palju tänu tehtud töö eest, nähtud vaeva eest.

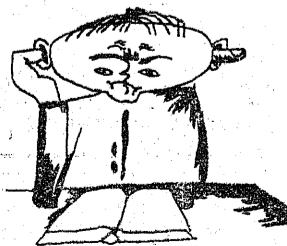
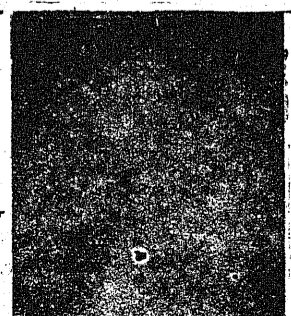
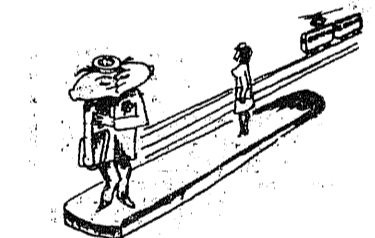
Inge Pohlak

On energeetikateaduskonna tublimaid. Ta õpib M. I. Kalini nim. Elavhõbealadite Tehase stipendiaadina III kursusel tööstusettevõtte elektrifitseerimist. Kommunistliku noorena on ta eeskujuks paljudele oma rühmakaaslastele. Lemmikharrastuseks on Ingel näitekunst. Ta mängib J. Tombi nim. Kultuurihoone Noorsooteatris ja koguni kahes trupis korraga. Samas käib ka kangakudumise ringis.

Inge on TPI klubi juhatusel liige, tema loetud on diktori teadus TPI-Filmile. Oma tehase spordiürituste korraldajana on ta kaitsnud orienteerumispordi. Inimesena on ta tagasihoidlik, kuid kui vaja, oskab ta alati oma seisukohti kaitsta. Ta on tõeline tänapäeva noor!

Riksu Kaarel ja üks meelde jääv päev tema elus

Niisiis, küsimus on rühmajuhendajast. See on teema, millest enamuses on oma mõtteid avaldanud tudengid. Seekord palusime vestluskaaslaseks Insener-Majandusteaduskonna statistika ja raamatupidamise kateedri vanemõpetaja A. Kudrjavitseva. Praegu juhendab sm. Kudrjavitseva õpperühma TR-21.

kuigi alguses «õõras» kui Tartu Riiklikus Ülikoolis oma õpinguid alustanud. Küllap oli sin ka rühmajuhendaja tööd, et rühm leidis oma koha teaduskonna ja instituudi suures peres.

mina enam ei juhendanud. Siis jäime õõramaks. TR-21 on aga veel nii vähe instituudis olnud. Kokkupuude ei ole ka kuigi tihe — õppetööd mul selle rühmaga ei ole. Püüan neid võimalikult

mus on neil niigi väga suur. Rühmajuhendaja tunde oleme kasutanud lühikeste tootmisõupidamiste läbiviimiseks.

peab teadma, et juhendaja on üliõpilasele vanem seltsimees ja sõber. Suur kontakt on vajalik eriti just suurtes küsimustes.

«Mis arvate Teie, sm. Kudrjavitseva, milline peaks olema ideaalne õpperühm?»
«Hm, ideaalne õpperühm... Milline see oleks? Kõigepealt peaks ühes tõeselises rühmas olema määravaks suur kollektiivsustunde. Eelkõige peaks see väljenduma tähelepanelikkuses üksteise vastu. Rühmakaaslased peaksid juba enne sessiooni aru saama, kes on nõrgem, ja leidma võimalusi nende abistamiseks. Tähtis ei ole mitte lõbus koosviibimine. Tähtis on tõsine koostöö. Rühm esimeste võitudenä.

Praegu on TR-21 raske aeg. Sessioon läks rühmas halvemini kui loodeti. Milles on asi? Kas jäi puudu ajast, tahtmist, oskusest, kogemustest? Rühm on selle kurva loo üle palju pead mürdnud, pidanud nõu oma juhendajaga. See on üks neist suurtest küsimustest, mis nõuab suurt kontakti. Kuid päris kindel võib olla selles, et rühm koos oma juhendajaga ei jää poolele teele seisma. Koos saadakse jagu esimestest raskustest, koos jõutakse esimeste võitudenä.

Ühest rühmajuhendajast

Missugune nendest rühmadest sm. Kudrjavitsevale südamelähedasem on?

«Seda on väga raske öelda,» arvas sm. Kudrjavitseva. «Tartu ülikooli rühm oli mulle väga lähedane ja viimase praktikani, mida

sagedasti tehases vaatamas käia, neid tundma õppida. Kõik see on edaspidise töö jaoks nii tähtis.

Tõesti, TR-21 on tootmisalasel väljõppel, loengutel käib õhtuti — aega on kõigil minimaalselt. Kas ühiskondlikuks tööks ei ole vaba aega jäänud?

«Kõik ei ole me veel mingisugust ühiskondlikku tööd teinud. Rühm on laiali mõõda Tallinna Vineeri- ja Mööblivabriku erinevaid tsehhe. Töökohtadel lülituvad nad ühiskondlikku tööse, kuid vähesel määral, sest koor-

TPI kirjastusgrupis müügil olevad trükised

Autor	Pealkiri	Müht AP	Kaane-hind
E. Kikerpill	Töökaitses alused I	13,0	-39
E. Kikerpill	Töökaitses alused II	11,5	-35
R. Üksvärv	Tootmisprotsess ja selle organiseerimise põhinõuded masinajuhenduse teoorias	2,0	-06
B. Tiikma	Kineetilise energia teoreemi kasutamise süsteemi dünaamika	1,25	-04
G. Mets, I. Petersen	Üldine füüsika, kinemaatika ja sissejuhatas matemaatilise analüüsi	1,75	-05
L. Kilvits	Saksa keele sõnavara sisseastujale	5,75	-12
H. Relvik	Teoreetiline mehaanika. Kodused ülesanded dünaamikast	3,25	-10
H. Relvik	Teoreetiline mehaanika. Kodused ülesanded staatikast	2,75	-08
I. Eiskop	Elektronmööterilstad. Loengukonpekt II osa	7,0	-25
A. Mõttus	Vabamajanduse klassifikatsioon ja terminoloogia	1,5	-04
J. Vaabel	Statistika teooria põhilõuoni. Statistika ja statistiline teadus	6,25	-19
R. Üksvärv	Tootmisstabiilsus ja selle kestuse kindlaksmääramise meetodid masinajuhenduse teoorias	2,25	-07
H. Relvik, O. Silde	Süsteemi kineetiline moment	6,25	-19
N. Jürisson	Bitumentekate ehitamise masinad I	4,5	-16
N. Jürisson	Bitumentekate ehitamise masinad II	6,25	-22
L. Kalman	Lõhkeained	7,75	-23
K. Uibo	Tehnilise esteetika alused	0,75	-02
H. Vilbok	Praktilisi töid üldises keemias	9,75	-29
H. Vilbok	Kujutatav geomeetria. Harjutusülesanded	7,0	-21
O. Stein, K. Marx ja F. Engelsi	poolitoloogias teostatud revolutsioonilise pöörde olemus	2,5	-05
K. Vimmisaare	Luteri usu kiriku ideoloogia tänapäeval	2,25	-05
K. Loo	Texts for Power Engineers	3,5	-07
E. Etverk	Õpik keskkooli matemaatikakursuse kordamiseks I osa	7,0	-21
L. Schmidt	Füüsikalise keemia praktilised tööd. Elektromotoorsed jõud	4,75	-14
O. Stein	XVII ja XVIII sajandi filosoofia	6,5	-13
H. Relvik, O. Silde	Vektoranalüüsi alused	5,0	-15
Y. Agur	Основы электропривода. Программа мет. указаний и контрольные задания	2,75	-07
II. Ваараск	Аналитический и синтетический строй языка	2,75	-07
X. Силланд	Методы анализа горючих сланцев и продуктов их переработки	1,5	-06
X. Отлоот	Основы проектирования промышленных зданий	4,0	-20
F. Mets	Лабораторные работы по физике II	7,5	-23
F. Mets	Лабораторные работы по физике III	4,5	-14
F. Mets, I. Petersen	Общая физика. Кинематика и введение в математический анализ	3,5	-11
J. Кильвйтс	Словарный запас по немецкому языку для I курса	1,75	-05
J. Кильвйтс	Словарный запас по немецкому языку для поступающих во втуз	1,25	-03
A. Гаршнек	Аналитическая геометрия в векторном изложении	5,5	-11
II. Ваараск	Вопросы фонематики II. О фонематичности долготы звуков речи	6,75	-20
II. Ваараск	Вопросы фонематики II. О фонематичности долготы звуков речи	2,75	-11

ATVDE

TREENING

«Tallinna Polütehnik» avab oma suvatamisnurga

LAHENDAMISVÕISTLUSEGA

Võistlustingimused:

1. Võistlusest võivad osa võtta kõik meie ajalehe lugejad.

2. Võistlusülesanded on kümme, kusjuures korraga ühes lehenumbri ilmub kaks.

3. Lahendused, lahendaja nime ja töökohaga (õpperühmaga), tuleb saata «Tallinna Polütehniku» toimetusele (või lasta toimetuse kirjastust).

4. Lahenduste hindamisel arvestatakse:

Ristsõnade puhul — lahenduse õigsust

Matemaatiliste ülesannete puhul — peale õigsuse ka ratsionaalsemat lahendusviisi.

Ülesanded «Mis see on?» otseselt võistlusülesannete alla ei kuulu, leidlikumad ja teravmeelsemad vastused võivad aga juurde anda lisapunkte maksimaalselt 2 punkti ulatuses.

Võistluse võitjatele auhinnad!

Pead tööle!

Võistlusülesanne nr. 1. Õige lahendus annab 5 punkti.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45
46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64											

- I. a) 23 32 65 3 15 66 45 65 60 5 — 36 28 9 53 42 53 67 11 28 58
- b) 2 13 2 58 62 21 12 65 41 46 47 21 68 39 61 59 1 — 23 37 40 69 37 65 21 1 46 22 48 29 — 52 40 41 33 69 17 65 39 — 28 32 38 65 35 19 30
- c) 55 3 46 42 32 65 63 4 4 54 — 18 4 51 14 59 8 65 — 36 21 9 23 7 39 21 9 62 15 4 17 34
- II. 52 55 40 43 57 3 24 58 58 27 — 6 10 26 59 25 39 56 1 — 16 10 44 31 43.
- I. a) Kuulus poela naisfüüsik ja keemik (neilupõlvnemega), kahekordne Nobeli preemia laureaat. b) Naiste maailmameister males — NSV Liidu meister males — NSV Liidu meisterpaar lautennis (naiste paarismäng) c) Draamateatri näitleja. Eesti NSV teeline kunstnik — Nõu peetess uuest luulekassetist (eesnimetatud ja nimi) — Rahvatantsuansambli «Kullus» kunstiline juht.
- II. Polümeeri materjal — Põuatuul NSV Liidu Euroopa-ala stepides — Pikk puss, murdes.
- Õige lahendus korral saab arvudevähjal 1 — 64 lugeda ühe mõttetera Fridtjof Nansenilt.
- Lahenduste esitamise tähtaeg — 14. märts 1964.

Võitja ja pealtvaatajad

25. veebruaril toimusid Mustamäe ühiselamu individuaal-tubadevahelised võistlused 2-puudase sangpommi rebimises.

Võistlustest võttis osa 48 üliõpilast. Individuaalselt olid 6-ks paremaks:

1. Eimar Jõgisu	tagajärg 57 korda
2. Lembit Põldoja	48 "
3. Arvo Hinno	42 "
4. Meelis Ideon	41 "
5. Lembit Tamm	39 "
6. Kalmar Sule	33 "

Tubadevahelises arvestuses võitis 436 tuba 131 korraga, mis teeb keskmiselt 32,75 korda mehe kohta. Seega vimpel parimale toale rebimises jääb juba teist aastat 436-nda toa üliõpilastele.

Teisele kohale tuli 125 tuba tõsete kogusummaga 103 korda ja kolmandale 237-s tuba 100 korraga.

Võrreldes möödunud kevadel toimunud samalaadsete võistlustega oli väikest edasiminekut märgata, seda eriti individuaalarvestuses.

V. TALLO

MIS SEE ON?

Võistlusülesanne nr. 2. Õige lahendus annab 5 punkti. Teostada antud kahe arvu liitmistehet, asendades tähed numbritega 0-9.

+ DONALD

+ GERALD

ROBERT

KAS TEATE, ET...

- TPI sulgpalli (badmintoni) võistkond, kes koosneb peamiselt instituudi õppejõududest, võitis Leningradi Riikliku Ülikooli (on kangelaslinnas paremuselt kolmas võistkond) kahel päeval 5:4 ja 6:3. Oma mõlemad vastased võitis Malle Pajumägi ja Ülo Nurges.
- Instituudi massilistest võimlemise võistlustest võttis osa 745 võistlejat. Naisi võistles 228, kusjuures sooritasid harjutused hindede «väga hea» 25 üliõpilast ja hindede «hea» 109 üliõpilast. Mees-üliõpilased sooritasid harjutusi rööbaspuudel, akrobaatikas, köiel ja toenghüpetes (1. õppeaasta); kangil, vabaharjutuses, akrobaatikas, köiel ja toenghüpetes (2. õppeaasta). Kokku võistles 517 meest. Hindede «väga hea» sooritas harjutused 88 üliõpilast, «hea» — 171. Võrreldes eelmise aasta tulemustega, on märgata tagasiminekut meisterlikkuse osas. Põhjuseks on fakultatiivsete tundide ärajätmine ettevalmistavas osakonnas.
- Instituudi õppejõudude-teenistujate II kompleksspartakiaadi suusatamise võistlustest võttis osa üle 20 kateedri (78 meest ja 21 naist). Meeste 5 km tõi «kulla» spordi kateedri Hugo Kaseaan ajaga 20.56, Jüri Engelbrecht kaotas talle ligi minutiga. Naisteist oli kindlalt parem Maie Ruljand (tehnilise joonestuse kateeder) kes läbis 3 km ajaga 15.16. Meeste paremusjärjestus — 1. Spordi kateeder, 2. Automaatika ja tehnikamehaanika kateeder, 3. Ehituskonstr. kateeder. Naistest oli parem raamatukogu, kelle väised 22 sekundiga läbis tehnilise joonestuse kateedrit, III koha jäid matemaatikud.
- Õppejõudude kollektiivil seisavad märtsi lõpul ees Eesti NSV Kõrgemate koolide võistlused males, võrk- ja korvpallis ja lauatennis, nendeks on vaja hästi valmistuda!
- TPI tõstjad ületasid 1963. a. looksul 21 korda instituudi rekordeid, mis on tunnustuseks treeneri Oskar Kulderknupu süstemaatilisele treeningutööle.

Toimetaja K. KULLI

Organ partnoma, rektorata, koordinaatori LHCME ja profkoma Tallinna ühiskondliku tehnikakooli instituudi «Tallinnский политехникум», город Tallinn.